

نام و نام خانوادگی		جمهوریه تاجیکستان		پایان نوبت دوم
نام درس: تاریخ ۲ (انسانی)		علوی		تاریخ برگزاری آزمون: ۱۴۰۰/۲/۲۹
پایه تحصیلی: یازدهم		مؤسسه علمی آموزشی علوی		مدت زمان پاسخگویی: ۱۰۰ دقیقه
ردیف		تعداد برگ: ۵ برگ		بارم
دانش آموزان عزیز لطفا فقط به یکی از دو بسته زیر پاسخ دهید.				
بسته اول (دروس ۱ تا ۴)				
۱	گزینه صحیح را انتخاب کنید. الف) چرا مورخان از منابع تاریخی مختلفی استفاده می کنند؟ الف) برای آگاهی از چگونگی وقوع رویدادهای گذشته ب) کدام کتاب زیر، جزء تاریخ های سلسله ای و تاریخ نگاری های تحلیلی است که در آن نویسنده عدم مطابقت یک روایت تاریخی را با عقل، دلیل بطلان آن می دانسته است؟ د) تاریخ بیهقی پ) آیه ی ۹۴ سوره ی حجر که می فرماید: « آنچه را دستور داری آشکار کن و از مشرکان روی بگردان»، بیانگر کدام مرحله از دعوت پیامبر به اسلام است؟ الف) دعوت عمومی پیامبر در سال سه بعثت ت) وضع دینی و اعتقادی اعراب و یهودیان ساکن یثرب به ترتیب قبل از هجرت پیامبر (ص) به آن شهر چگونه بود؟ ب) بت پرست - یکتا پرست الف) الف ب) د پ) الف ت) ب	۱		
۲	جملات صحیح و غلط را مشخص کنید. الف) تاریخ سلسله ای از آفرینش عالم شروع می شود و به تاریخ اساطیری ایران ختم می گردد. غ ب) ارزش و اعتبار خبری که راوی خود مستقیماً شاهد آن بوده از خبری که راوی از دیگران نقل کرده، بیشتر است. ص پ) قبایل عربی که پس از زوال تمدن باستانی یمن در جنوب شبه جزیره، به سایر نقاط مهاجرت کرده بودند، قحطانی نامیده می شدند. ص ت) پیامبر با تغییر قبله مسلمانان از بیت المقدس به مکه، به حضور یهودیان در مدینه پایان داد. غ	۱		
۳	جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید. الف) سفرنامه ها اطلاعات مفیدی از <u>زندگانی اجتماعی</u> مردم ارائه می دهند که در دیگر منابع کمتر دیده می شوند. ب) مورخان بنا بر ضرورت <u>فهم دقیق رویدادهای گذشته</u> ، به اعتبارسنجی منابع و اخبار تاریخی می پردازد. پ) <u>تعصب یا عصبیت قبیله ای</u> نقش زیادی در بروز جنگ و خونریزی های پی در پی در شبه جزیره عربستان داشت. ت) پیامبر اکرم (ص) پس از پیمان <u>صلح حدیبیه</u> ، سران امپراطوری ها و دولت های بزرگ را به اسلام دعوت کرد.	۱		
۴	به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید. الف) انگیزه اصلی نویسندگان تاریخ های محلی از نگارش این دسته آثار چیست؟ (دو مورد) ۱. ثبت و ضبط رویدادهای تاریخی / ۲. بیان ویژگی های جغرافیایی و اقتصادی / ۳. نگارش زندگی نامه مفاخر و مشاهیر محلی ب) امتیاز تاریخ نگاری روایی نسبت به دیگر انواع روش های تاریخ نگاری چیست؟ زیرا مورخان بعدی با مجموعه ای از اخبار گوناگون درباره یک موضوع رو به رو می شوند و با به دست آوردن مدارک و اسناد کافی درباره اصل خبر قضاوت می کنند. پ) سران مشرک چه زمانی درصدد مقابله با پیامبر و مسلمانان برآمدند؟ با گسترش دعوت و گرایش جوانان و مستضعفان به اسلام ت) اولین جنگ میان مسلمانان و مشرکان چه نام داشت و به چه علت صورت گرفت؟ جنگ بدر / تداوم سیاست تعقیب کاروان های تجاری قریش توسط مسلمانان	۲		

نام و نام خانوادگی		جمهوری مآکور دانش بچوی		پایان نوبت دوم
نام درس: تاریخ ۲ (انسانی)		علوی		تاریخ برگزاری آزمون: ۱۴۰۰/۲/۲۹
پایه تحصیلی: یازدهم		مؤسسه علمی آموزشی علوی		مدت زمان پاسخگویی: ۱۰۰ دقیقه
ردیف		تعداد برگ: ۵ برگ		بارم
دانش آموزان عزیز لطفا فقط به یکی از دو بسته زیر پاسخ دهید.				
بسته اول (دروس ۵ تا ۸)				
۱	گزینه صحیح را انتخاب کنید. الف) در دوران خلفای نخستین مهم ترین موضوعاتی که جامعه اسلامی با آن رو به رو شد، چه بود؟ الف) جانشینی پیامبر، اداره حکومت، تثبیت اسلام در شبه جزیره، فتوحات مسلمانان در خارج ب) کدام سیاست در خاندان بنی امیه سبب ایجاد تفرقه و رقابت و تضعیف خلافت امویان شد؟ ج) موروثی کردن خلافت پ) از تفاوت های بارز عباسیان با امویان به کدام مورد می توان اشاره کرد؟ ب) اجتناب از عرب گرایی ت) یمن در زمان کدام پادشاه به تصرف ساسانیان در آمد و لخمیان توسط کدام پادشاه از میان برداشته شد؟ الف) خسرو انوشیروان/ خسرو پرویز الف) الف ب) ب ج) ج د) د	۱		
۱	جملات صحیح و غلط را مشخص کنید. الف) پس از عثمان مردم در مدینه به اصرار از علی (ع) خواستند که خلافت را بپذیرد و با آن حضرت بیعت کردند. ص ب) معاویه در زمان ابوبکر به حکومت شام منصوب شد و به درخواست مسلمانان بر منطقه شام حکومت کرد. غ پ) نهضت ترجمه جنبش اقتباس و انتقال آثار علمی و فرهنگی تمدن های ایران، یونان، مصر و هند به زبان عربی بود. ص ت) برخلاف دوران بنی امیه، در دوران خلافت عباسیان گرایش به اسلام در ایران بسیار کند بود. غ	۲		
۱	جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید. الف) فتح شام مقدم بر فتح مصر بود و پیمان صلح با مصر از نظر محتوایی شباهت هایی با قرارداد صلح بیت المقدس داشت. ب) معاویه برای پذیرش حکومتش از سوی مردم و عدم مقاومت آنان، به ترویج تفکر جبرگرایی پرداخت. پ) پیشینه تأسیس دیوان در دوره اسلامی به زمان عمر و به پیشنهاد هرمزان از فرماندهان اسیر ایرانی برمیگردد. ت) در زمان یزدگرد سوم سپاه ایران با شکست اعراب مسلمان در جنگ جسر یا پل بیشتر متصرفات آنان را پس گرفت.	۳		
۲	به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید. الف) حضرت علی (ع) برای دفع آشوب ها چه کرد؟ انتقال مرکز خلافت از مدینه به کوفه/ مقابله با دشمنان در سه جنگ جمل، صفین و نهروان ب) دعوت عباسیان به حکومت «آل محمد» چه تأثیری داشت؟ ۱. شیعیان و طرفداران اهل بیت جذب جنبش شوندا/ ۲. هویت رهبر واقعی جنبش شناسایی نشود و از تعقیب و مجازات در امان بماند.	۴		

(پ) چه حوادثی سرآغاز دوره‌ی ضعف و تجزیه عباسیان گردید؟
 پایان گرفتن حکومت مأمون / خارج شدن اداره امور از دست وزیران ایرانی
 (ت) مهمترین عوامل شکست سپاه ایران در جنگ قادسیه چه بود؟ (دو مورد)
 ۱. اختلاف‌های داخلی ایرانیان / ۲. ناامیدی رستم فرخزاد از پیروزی / ۳. همکاری برخی از دهقانان و قبیله‌های عرب ساکن سواد با مسلمانان / ۴. تقویت روحیه و انگیزه جنگاوران عرب پس از انتشار خبر پیروزی خیره‌کننده اعراب مسلمان بر رومیان در شام

نام و نام خانوادگی	زکواره تاکوردانش بچی		پایان نوبت دوم
نام درس: تاریخ ۲ (انسانی)	علوی		تاریخ برگزاری آزمون: ۱۴۰۰/۲/۲۹
پایه تحصیلی: یازدهم	مؤسسه علمی آموزشی علوی		مدت زمان پاسخگویی: ۱۰۰ دقیقه
ردیف	تعداد برگ: ۵ برگ	بارم	

«بخش اجباری» دانش‌آموزان عزیز پاسخ به هکده سؤالات زیر اجباری است.

۱	<p>گزینه صحیح را انتخاب کنید. الف) کدام عامل زمینه را برای تغییر اوضاع سیاسی ایران در سده‌های ۳ و ۴ هجری فراهم کرد؟ الف) فعالیت و مبارزات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ایرانیان در دو قرن نخست هجری ب) نامیده شدن حکومت سلجوقیان در دوران وزارت خواجه نظام‌الملک توسی به «عصر نظام‌الملک» بیانگر چیست؟ ج) بیانگر نقش نظام‌الملک در ساختار نظام اداری ایران در عصر سلجوقی پ) در دوران فرمانروایی مغولان و تیموریان کدام تغییر اجتماعی برجامعه ایران بسیار تأثیرگذار بود؟ الف) دگرگونی نسبی در بافت قومی و جمعیتی ایران ت) کدام عوامل به ترتیب سبب افزایش نفوذ اجتماعی و قدرت اقتصادی طریقت‌های صوفیه شد؟ ب) کثرت پیروان و مریدان طریقت‌های صوفیانه / نذر و وقف ث) مهمترین بخش تجارت خارجی ایران که توسط تجار ایرانی ارمنی زیر نظر شاه عباس اول انجام می‌شد، چه بود؟ الف) تجارت ابریشم ج) کدام اثر معماری دوران صفویه، نماد قدرت سیاسی این سلسله است؟ د) عالی‌قاپو</p>	۱.۵
۲	<p>جملات صحیح و غلط را مشخص کنید. الف) آل بویه و صفاریان از میان مردم عادی برخاستند و با اذن خلیفه عباسی به قدرت رسیدند. ب) در جریان لشکرکشی‌های مسلمانان به ماوراءالنهر، ترکان به صورت قبیله‌ای و به دلیل مهارت نظامی مسلمان شدند. پ) به دلیل عدم توجه اقوام تحت فرمان چنگیز به شهر و شهرنشینی، هجوم آن‌ها به ایران فاقد ماهیت فکری و فرهنگی بود. ت) از خصوصیات فضای دینی و اعتقادی ایران در عصر مغول - تیموری اختلاف مذاهب اسلامی و رقابت سایر ادیان با یکدیگر است. ث) از مصادیق پیوند تصوف و تشیع در قرن نهم هجری، تبدیل شدن طریقت صفوی به جنبشی سیاسی و مذهبی بود. ج) مهمترین نوآوری مکتب نگارگری اصفهان، در دوره شاه عباس اول به تصویر کشیدن زندگی روزمره عموم مردم بود.</p>	۱.۵

<p>۱.۵</p>	<p>جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.</p> <p>الف) در دوره <u>سامانیان</u>، اولین کتاب به زبان فارسی تألیف و ترجمه شد و زبان فارسی در کنار زبان عربی قرار گرفت.</p> <p>ب) وسیع‌ترین قلمرو یک حکومت در ایران دوران اسلامی، متعلق به حکومت <u>سلجوقیان</u> بود.</p> <p>پ) بعد از سقوط خلافت عباسی در دوره <u>ایلخانان</u> ایران به لحاظ جغرافیایی و سیاسی منسجم‌تر گردید.</p> <p>ت) یکی از تحولات مهم دوران <u>ایلخانان و تیموریان (مغول - تیموری)</u> رشد قابل توجه تصوف و طریقت‌های صوفیانه بود.</p> <p>ث) در دوره <u>صفویه</u> روابط سیاسی، اقتصادی و فرهنگی گسترده‌ای میان ایران و همسایگان و دولت‌های اروپایی به وجود آمد و برخی از محققان این دوره را عصر طلایی هنر <u>پارچه‌بافی</u> شمرده‌اند.</p>	<p>۳</p>
<p>۳</p>	<p>به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.</p> <p>الف) چه نشانه‌هایی بیانگر افزایش فعالیت‌های علمی و فرهنگی ایرانیان با روی کار آمدن سلسله‌های ایرانی در سده های ۳ تا ۵ هجری است؟ (دو مورد)</p> <p>۱. دانشمندان بزرگی پا به عرصه نهادند / ۲. آثار علمی برجسته‌ای را پدید آوردند / ۳. روش‌های علمی تازه‌ای را ابداع کردند</p> <p>ب) چگونه صرافان دوره سلجوقی، برای توسعه تجارت خارجی ایفای نقش می‌کردند؟</p> <p>۱. انجام معاملات پولی / ۲. تسهیل مبادله کالاها</p> <p>پ) رونق اولیه شهر و شهرنشینی در ایران پس از استقرار حکومت ایلخانی نتیجه چه بود؟</p> <p>با تلاش‌های دیوانسالاران و فرهیختگان ایرانی برای مهار رفتار غیرمدنی مغول‌ها به تدریج شهر و شهرنشینی رونق یافت.</p> <p>ت) چه عاملی زمینه مناسبی برای شکوفایی هنر در دوران ایلخانان و تیموریان را فراهم آورد؟</p> <p>پیوند تجارب و سنت‌های هنری و هنرمندان سرزمین‌های فتح شده توسط مغولان</p> <p>ث) به چه دلایلی در دوره صفویه، شهر قندهار برای ایران از اهمیت زیادی برخوردار است؟</p> <p>۱. حفظ مرزهای شرقی / ۲. درآمدهای گمرکی</p> <p>ج) صفویان چگونه زمینه مساعد و مناسبی برای توسعه و شکوفایی فرهنگی و تمدنی فراهم کردند؟ (دو مورد)</p> <p>۱. وحدت سیاسی / ۲. یکپارچگی جغرافیایی / ۳. انسجام اجتماعی</p>	<p>۴</p>
<p>۱.۵</p>	<p>کدام جملات به کدام شخصیت‌های تاریخی مرتبط است.</p> <p>الف) وی از خاندان‌های کهن دهقانی خراسان بود که به دستور مأمون اولین سلسله مسلمانان ایران را شکل داد. ۲</p> <p>ب) برای مقابله با عباسیان یکی از سادات حسینی را به عنوان خلیفه اعلام کرد؛ مهم‌ترین رویداد در زمان او حمله چنگیزخان مغول به ایران بود. ۷</p> <p>پ) قدرت اسماعیلیان را با گشودن قلعه‌های مستحکم آنان از بین برد و با کشتن خلیفه عباسی در بغداد، به حکومت خلافت عباسی پایان داد. ۴</p> <p>ت) به کوشش او تشیع در ایران گسترش یافت تا جایی که ایلخان الجایتو به این مذهب گروید. ۵</p> <p>ث) در ۵۴ سال پادشاهی خود با اتخاذ تدابیر و سیاست‌های داخلی و خارجی پایه‌های حکومت صفویه را تثبیت کرد. ۹</p> <p>ج) از نوابغ هنر نقاشی دربار تیموری که با فتح هرات به دستور شاه اسماعیل اول، رئیس کتابخانه دربار تبریز شد و مکتب تبریز را پایه‌گذاری کرد. ۶</p> <p>۱. یعقوب لیث / ۲. طاهر بن حسین / ۳. غازان خان / ۴. هولاکوخان / ۵. خواجه نصیرالدین توسی / ۶. کمال‌الدین بهزاد / ۷. سلطان محمد خوارزمشاه / ۸. شاه عباس اول / ۹. شاه تهماسب</p>	<p>۵</p>
	<p>سؤالات تشریحی</p>	

الف) به قدرت رسیدن سلسله‌های ایرانی به لحاظ سیاسی- اجتماعی چه آثار و پیامدهایی برای ایرانیان به همراه داشت؟ (۱)

۶ مهم‌ترین پیامد سیاسی ظهور حکومت‌های ایرانی، کاهش و زوال تدریجی سلطه سیاسی - نظامی خلفای عباسی بر ایران بود. همچنین پس از آنکه اداره امور مناطق مختلف کشور در اختیار کارگزاران ایرانی قرار گرفت، به مرور آرامش نسبی بر جامعه حکم‌فرما و از شدت آشوب‌ها و جنبش‌های سیاسی، اجتماعی و مذهبی کاسته شد.

ب) تفاوت شهر بیرونی(ریض) در دوره سلجوقی با سایر ادوار چیست؟ این تفاوت چه پیامدهایی داشت؟ توضیح دهید (۱)

شهر بیرونی در دوره سلجوقی بیش از سایر ادوار پیشین گسترش یافت. این اتفاق به دلیل رشد تجارت و افزایش جمعیت شهرها رخ داد. همراه با این تحول، عناصر اسلامی مانند مسجد و بازار به شهر بیرونی منتقل شدند و در کنار هم قرار گرفتند.

پ) در عصر مغول- تیموری اقتصاد شهری و تجاری در مقایسه با اقتصاد کشاورزی چه وضعیتی داشت؟ (۱)
برخلاف اقتصاد کشاورزی، اقتصاد شهری و تجاری در عصر مغول و تیموری وضعیت به مراتب بهتری داشت. کشورگشایی چنگیز و تیمور موجب شد که سرزمین‌های وسیعی در قاره پهناور آسیا به لحاظ سیاسی یکپارچه و متحد شوند و زمینه توسعه تجارت بین‌المللی فراهم آید.

ت) چرا مسلمان شدن مغولان یکی از رویدادهای مهم دوره ایلخانان است؟ (۱.۵)
زیرا در نتیجه هم‌نوایی دین و دولت و برتری شریعت اسلامی بر یاسای چنگیزی، حکومت ایلخانی ماهیت ایرانی- اسلامی یافت و موجب شد که مردم نسبت به آن احساس بیگانگی کمتری کنند. همچنین با مسلمان شدن مغول‌ها نفوذ و قدرت ایرانیان در دربار ایلخانان و اداره حکومت افزایش یافت و زمینه برای بازسازی و انجام اصلاحاتی در امور سیاسی، اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی فراهم آمد.

ث) عوامل تأثیرگذار بر توسعه روابط خارجی صفویان با کشورهای اروپایی را توضیح دهید. (۱.۵)
نخست تهاجم گسترده ارتش عثمانی به خاک اروپا، کشورهای اروپایی را تشویق کرد که در پی دوستی و اتحاد با رقیبان و دشمنان عثمانی برآیند. از این رو برای کاستن از حملات عثمانی به سرزمین‌های خود، تلاش کردند که با دولت صفوی روابط دوستانه برقرار کنند و با آن علیه عثمانی متحد شوند.
دومین عامل در گسترش روابط ایران و اروپا در دوره صفوی، انگیزه و اهداف اقتصادی و تجاری بود.